

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 30.06.2017 № 9)

СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ "ЛІСОГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ" 2.03.07.21

електронна пошта: N.Guseva@ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 287-02-38
керівник ДСС: Василенко Т. А.

Київ – 2017

Зміст

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	4
2.1. Відповідність.....	4
2.2. Точність.....	5
2.3. Своєчасність та пунктуальність.....	6
2.4. Доступність та зрозумілість.....	7
2.5. Послідовність та зіставність.....	8
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	9
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	10
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	10
3. Заключна частина.....	12

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження щодо лісогосподарської діяльності (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів.

Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження "Лісогосподарська діяльність" (далі – ДСС, спостереження), а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо. Звіт з якості є відправною точкою для підготовки системи звітів з якості, орієнтованих на широке коло споживачів (як на користувачів, так і на виробників статистичної інформації), задоволення їхніх потреб в інформації щодо якості даних та результатів спостереження.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначено розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держкомстату від 14.06.2010 № 216.

Статистика лісового господарства є традиційною для України. ДСС щодо лісогосподарської діяльності за роки незалежності було реорганізовано й удосконалено, зважаючи як на національні потреби, так і на міжнародні зобов'язання України у сфері захисту лісів. Була змінена періодичність проведення спостереження.

У рамках виконання заходів щодо реалізації Стратегії розвитку державної статистики до 2017 року, з метою оптимізації проведення ДСС та скорочення звітного навантаження на респондентів, починаючи із звіту за 2016 рік розробка спостереження здійснюється з річною періодичністю. Крім того, перелік показників ДСС доповнено, з метою використання їх при підготовці національного кадастру антропогенних викидів та адсорбції парникових газів, відповідно до зобов'язань за рамковою конвенцією Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату за Кіотським протоколом до неї.

Метою проведення спостереження є отримання даних щодо ведення лісогосподарської діяльності.

ДСС відповідно до Довідника розділів статистики належить до розділу 2.03 "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.07 "Сільське, лісове та рибне господарство".

Нормативно-правовою основою проведення спостереження є Закон України "Про державну статистику", Лісовий кодекс України, постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 "Про регулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів" та щорічні плани державних статистичних спостережень, затверджені Кабінетом Міністрів України.

Порядок проведення ДСС визначений Методологічними положеннями з організації державного статистичного спостереження щодо ведення

лісогосподарської діяльності (далі – Методологічні положення), які затверджені наказом Держстату від 01.04.2015 № 89. Зазначений методологічний документ розміщений на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Методологія та класифікатори"/"Статистична методологія"/"Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство".

Спостереження здійснюються за формою № 3-лг (річна) "Лісогосподарська діяльність" на підставі Роз'яснень щодо її заповнення.

Узагальнену статистичну інформацію, отриману за результатами ДСС, поширюють:

- в експрес-випуску "Лісогосподарська діяльність";
- у статистичних збірниках: "Україна в цифрах", "Регіони України", "Статистичний щорічник України", "Довкілля України", "Україна";
- на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Статистична інформація", підрозділах "Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство"/"Лісове господарство" та "Регіональна статистика"/"Лісове господарство".

У рамках співпраці з міжнародними організаціями показники щодо обсягів заготівлі ліквідної деревини на постійній основі надаються Продовольчій та сільськогосподарській організації ООН (ФАО), за окремими запитами – посольствам, представництвам і місіям іноземних держав в Україні, іноземним установам, організаціям та іншим користувачам.

На запити користувачів органи державної статистики надають наявну статистичну інформацію за результатами розробки ДСС у зведеному вигляді на паперових та електронних носіях, засобами зв'язку в порядку та на умовах, визначених Держстатом.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточні та потенційні потреби користувачів.

Основними статистичними показниками ДСС є:

- обсяг продукції, робіт та послуг лісового господарства, без ПДВ;
- обсяг заготовленої ліквідної деревини за видами рубок, категоріями технічної придатності, сортиментом, породним складом деревостанів, видами деревини;
- площі рубок та заходів за видами рубок та робіт;
- обсяг заготівлі другорядних лісових матеріалів та продукції побічного користування;
- площі лісових земель, пройдених пожежами, за видами пожеж;

обсяг згорілого і пошкодженого лісу на пні та заготовленої лісової продукції;

площі загибелі лісових деревостанів за причинами загибелі;

площі відтворення лісів за видами лісокультурних робіт, за категоріями земель;

площі виникнення та ліквідації осередків шкідників і хвороб лісу за видами пошкоджень;

площі проведених робіт із захисту лісу від шкідників і хвороб за видами препаратів;

площі осушення земель.

Показники спостереження ураховують вимоги європейських стандартів, зокрема, класифікації та визначення лісової продукції Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО).

ДСС охоплює статистичні одиниці, що мають у користуванні або власності ліси та здійснюють діяльність, що належить за КВЕД до розділу 02 секції А – "Лісове господарство та лісозаготівлі".

Одиницею ДСС (статистичною одиницею) є підприємство, інституційного сектору економіки "Нефінансові корпорації" (S.11), "Фінансові корпорації" (S.12), "Сектор загального державного управління" (S.13).

При проведенні ДСС використовуються Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД), Класифікація організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ), Класифікація інституційних секторів економіки України (КІСЕ), Статистичний класифікатор органів державного управління (СКОДУ).

Статистична інформація, отримана за результатами проведення ДСС, узагальнюється за територією місцезнаходження одиниці спостереження.

У цілому по країні та регіонах динаміка основних показників лісогосподарської діяльності наявна з 1990 року.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

Відповідно до Методологічних положень, обстеження є суцільним з річною періодичністю.

Формування сукупності одиниць ДСС органи державної статистики здійснюють на центральному рівні щорічно.

Для формування сукупності одиниць спостереження джерелами інформації є:

- Реєстр статистичних одиниць у сільському господарстві, мисливстві, лісовому і рибному господарстві (Реєстр АГРО);
- перелік респондентів за формою № 3-лг (річна) за попередній звітному рік;
- адміністративні дані Держлісагентства щодо переліку юридичних осіб, яким надано у користування або власність ліси;
- адміністративні дані Державної фіскальної служби України щодо переліку платників рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Одержані первинні дані перевіряють на повноту введення, арифметичний і логічний контролі, які здійснюються автоматично засобами електронної обробки. У разі виявлення помилок дані опрацьовуються з респондентами, коригуються та заносяться до бази даних. Опрацьовані масиви даних об'єднуються, проводиться арифметичний контроль зведень з попереднім роком. Уведення даних, їх оброблення й агрегація здійснюються із застосуванням спеціально розробленого програмного забезпечення.

При проведенні ДСС методи імпутації не застосовуються, сезонні коригування не здійснюються.

У випадках відсутності даних від окремих респондентів органи державної статистики виявляють причини неотримання інформації. Аналіз причин неподання звітів свідчить, що за 2016 рік не прозвітувало 12% одиниць спостереження. Переважна більшість випадків неотримання інформації від респондентів пов'язана з передачею лісової ділянки в оренду іншій юридичній особі, припиненням роботи підприємств, виникненням надзвичайних та непереборних обставин (АТО).

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікації.

Терміни оприлюднення статистичної інформації та публікацій за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень. Для зручності користувачів на офіційному веб-сайті Держстату розміщені Каталог офіційних статистичних публікацій, а також Календар оприлюднення інформації, де вказані відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

Оприлюднення статистичної інформації здійснюється у заплановані терміни. У випадку необхідності перенесення цих термінів на офіційному веб-сайті Держстату для користувачів розміщують відповідне повідомлення.

Офіційні статистичні публікації щодо лісогосподарської діяльності згідно з графіком поширення даних готують і випускають у такі терміни:

Вид публікації та назва	Заплановані терміни поширення
1. Експрес-випуск "Лісогосподарська діяльність"	12.04
2. Статистична інформація на офіційному веб-сайті:	
– основні показники ведення лісогосподарської діяльності (1990-2016)	13.04
– заготівля ліквідної деревини (2010-2016)	13.04
– площа рубок лісу за системами та видами рубок (2005-2016)	13.04
– заготівля деревини за системами та видами рубок (2005-2016)	13.04
– заготівля ліквідної деревини за системами та видами рубок (2005-2016)	13.04
– заготівля ділової деревини за системами та видами рубок (2005-2016)	13.04
– основні показники ведення лісогосподарської діяльності за регіонами (2016)	14.04
– заготівля ліквідної деревини по регіонах (2000-2016)	14.04
– площа рубок лісу по регіонах (2000-2016)	14.04
– площа рубок лісу головного користування по регіонах (2000-2016)	14.04
– лісові пожежі по регіонах (2016)	14.04
– заготівля ліквідної деревини (інтерактивні електронні карти)	14.04

Збір, обробка й аналіз первинної та зведеної інформації здійснюється в такі терміни:

	Збір	Обробка	Аналіз	Перше оприлюднення статистичної інформації
форма № 3-лг (річна)	до 28 лютого	до 24 березня	до 12 квітня	12 квітня

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються протягом 5-ти робочих днів, що відповідає вимогам Закону України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати ДСС розміщуються у вільному доступі у форматах *.xls, *.pdf на офіційному веб-сайті Держстату, зокрема в розділах "Експрес-випуски"/"Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство"/"Лісогосподарська діяльність", "Статистична інформація" підрозділах "Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство"/"Лісове господарство та мисливство" та "Регіональна статистика"/"Лісове господарство та мисливство". Також вони надаються користувачам засобами електронного зв'язку на підставі їхніх запитів.

Методологічні аспекти проведення ДСС, основні визначення викладені у відповідних методологічних положеннях з організації спостереження, які розміщені на офіційному веб-сайті Держстату в розділах "Методологія та класифікатори"/"Статистична методологія"/"Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство", "Методологія та класифікатори"/"Зміни в методології та організації проведення державних статистичних спостережень" та "Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"2.03.07 Сільське, лісове та рибне господарство"/"2.03.07.21 Лісогосподарська діяльність".

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів ДСС, відповідного методико-методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: 01601, м. Київ-601, вул. Шота Руставелі, 3;

телефон: (044) 287-02-38;

електронна пошта: N.Guseva@ukrstat.gov.ua;

office@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

тел. 287-06-72, факс 235-37-39;

адреса електронної пошти: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки у державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або по регіонах, або за іншими сферами діяльності.

Концепція ДСС передбачає єдині підходи до системи показників (їхнього змісту, визначень), одиниць спостереження, звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення, методів збору та обробки даних, політики перегляду даних у випадку зміни методології.

Збереження єдиної методології визначення основних показників спостереження забезпечує співставну динаміку показників щодо обсягів заготовлі ліквідної деревини, ведення лісового господарства за значний період часу.

Методологія визначення окремих показників ДСС не зазнавала суттєвих змін, що дозволяє проводити їх порівняння в динаміці з 1990 року.

ДСС проводять у всіх регіонах України, у яких юридичні особи, отримали у користування або власність ліси та здійснюють діяльність, що належить за КВЕД до розділу 02 секції А.

Зважаючи на зазначене, показники цього спостереження за визначений період можна порівнювати з даними попередніх спостережень.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Перелік користувачів інформації щодо лісгосподарської діяльності формують на основі листів-запитів на отримання статистичних даних, а також пропозицій щодо вдосконалення інструментарію проведення державного статистичного спостереження.

Користувачами інформації, яка отримана за результатами спостереження, є органи державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідні інститути, навчальні заклади, підприємства та установи сфери нефінансових послуг.

У серпні 2016 року Держстат провів анкетне опитування користувачів (далі – анкетне опитування) з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів та визначення оцінки якості статистичної інформації щодо основних показників лісгосподарської діяльності.

Результати анкетного опитування свідчать, що статистична інформація, наведена у статистичних публікаціях щодо лісгосподарської діяльності, для 42% опитаних користувачів є основною або важливою складовою, для 57% – додатковою інформацією. Крім того, 88% опитаних користувачів статистичної інформації задовольняє перелік показників з вищезазначених питань.

Основною метою використання цих даних є підготовка аналітичних матеріалів, про що зазначив 41% користувачів; моніторинг виконання загальнодержавних та регіональних програм розвитку – 23%; розроблення концепцій, стратегій, програм, нормативних актів, інших документів – 16%.

Згідно з результатами анкетного опитування, на "відмінно" та "добре" за всіма критеріями якості статистичну інформацію оцінили від 57% до 80% користувачів. При цьому найбільш важливим критерієм наведеної інформації користувачі визначили "Точність/Надійність", на другому місці – "Своєчасність та Пунктуальність", на третьому – "Відповідність/Релевантність".

Про поліпшення якості інформаційного забезпечення з питань лісогосподарської діяльності порівняно з попереднім роком зазначили 34% користувачів, а 44% опитаних вважають, що вона залишилась без змін.

Більш детальна інформація за результатами анкетного опитування наводиться в повідомленні для користувачів, яке розміщено на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Анкетні опитування".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату України від 14.05.2013 № 149. У цілому по Україні за 2016 рік значення показника звітного навантаження на респондентів порівняно з 2015 роком за формою № 3-лг (річна) збільшилося на 14,7% – за рахунок збільшення кількості респондентів (за даними матриці участі респондентів у державних статистичних спостереженнях).

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення форми № 3-лг (річна) становлять 4 год 58 хв. Більшості із числа опитаних респондентів (80%) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів за формою № 3-лг (річна) становить 90 (при середньому значенні показника по державних статистичних спостереженнях 88).

Для спрощення процедури подання респондентами форми спостереження передбачено подання електронного звіту. Кількість респондентів, які подають звіти в електронному форматі, постійно збільшується. Відсоток звітів за 2016 рік, наданих в електронному вигляді, становить 34%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки у статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС.

Необхідність дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації визначено положеннями законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про захист персональних даних", "Про доступ до публічної інформації", з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів ЄС.

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій перед респондентами у практиці проведення державного статистичного спостереження реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

- первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів у ході проведення державного статистичного спостереження, використовуються виключно для статистичних цілей;

- статистична інформація, отримана за результатами спостереження, надається користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

- в окремих випадках, якщо є ризик розкриття конфіденційних (первинних) даних, статистична інформація, отримана в ході спостереження, не розповсюджується.

Під час проведення ДСС забезпечується збереження та захист первинної статистичної інформації, яка отримується у вигляді заповнених статистичних формулярів. Водночас при поширенні інформації користувачам органи державної статистики дотримуються норм Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності первинних даних, за винятком екологічних показників, перелік яких установлено наказом Держкомстату від 03.08.2010 № 314 "Про затвердження переліку показників державних статистичних спостережень з питань навколишнього середовища, на які не розповсюджується заборона щодо поширення органами державної статистики первинних даних", а саме:

- кількість лісових пожеж;
- площа лісових та нелісових земель, пройдена пожежами;
- обсяги згорілого і пошкодженого лісу на пні та заготовленої лісової продукції;
- площа загибелі лісових насаджень;
- площа відтворення лісів;
- площа переведення у вкриті ліською рослинністю землі;
- площа ділянок з природним поновленням, переведених у вкриті ліською рослинністю землі;

- площа осередків шкідників і хвороб лісу, що виникли протягом звітного року, ліквідовані в результаті проведення заходів та зникли під впливом природних факторів;

- площа лісу, захищеного від шкідників і хвороб біологічними та хімічними препаратами.

При проведенні ДСС загроза розкриття первинних даних встановлюється на підставі правила порогового значення: якщо статистичні дані за визначеним показником розраховані на базі занадто малої кількості одиниць (менше 3 одиниць), або якщо складається перевага однієї (80 і більше відсотків визначеного обсягу заготівлі круглого лісу) або двох одиниць (90 і більше відсотків визначеного обсягу заготівлі круглого лісу), агреговані статистичні дані не оприлюднюються.

Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування).

Закон України "Про державну статистику" також визначає необхідність забезпечувати доступність, гласність і відкритість статистичної інформації, прозорість статистичної методології та статистичних методів, що відповідає міжнародним стандартам у галузі статистики. З цією метою передбачено створення системи метаданих: методичних та методологічних документів стосовно організації спостереження, його проведення, збору даних, формування інформації та її якості. Метадані спостереження оприлюднюються на офіційному веб-сайті Держстату та його територіальних органів, надаються користувачам у публікаціях і засобах масової інформації.

3. Заключна частина

Важливою умовою подальшого розвитку ДСС є забезпечення балансу між рівнем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, а також покращення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів.

З цією метою Держстат передбачає:

- переглянути методологію ДСС з урахуванням європейської методології та стандартів поширення даних щодо обсягів виробництва (заготівлі) та реалізації лісової продукції, оптимізувати перелік показників ДСС;

- встановити постійний зворотний зв'язок з користувачами статистичної інформації щодо задоволення їх потреб у даних, респондентами ДСС щодо доступності та зрозумілості звітно-статистичної документації, розробленої Держстатом;

– перевести ДСС до інтегрованої системи статистичної інформації (ІССІ), керованої метаданими, яка забезпечить автоматизацію та уніфікацію процесів збору, обробки та аналізу статистичної інформації, організацію зберігання та доступу до єдиного сховища даних статистичної інформації.